

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2455
izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.409

V „Afriškem peklu“

Na vzhodni abesinski fronti neznoša vročina in pomanjkanje vode — Na severni fronti premikanje abesinskih čet — Na južni frontii: 50 Abesincev mrtvih, 54 Italijanov ranjenih — Postreljeni italijanski vojuni — Tudi krokodili pomagajo — V vzhodni Eritreji strašne bolezni

LONDON, 22. oktobra. Na severni abesinski fronti se vrše dalje priprave za napade in obrambo. Italijanska letala, ki pregledujejo ozemlje južno od črte Adigrat—Adua—Aksum ugotavljajo močno premikanje abesinskih čet, ki pa korakajo zelo previdno. Poslušujejo se za pohode večinoma le noči, dočim so podnevi skrite v gozdovih. Abesinci pridno obstreljujejo italijanska letala in poročajo tudi Italijani sami, da ne brez uspeha. Tako je neko letalo, ki je hotelo prodreti do Tanskega jezera, bilo tako močno poškodovano, da se je moralo vrniti. Abesinci so vrgli na to fronto veliko število čet in so številčno daleč v premoči nad Italijani. Splošno se pričakuje, da se bodo koncem tega tedna ali pa v začetku prihodnjega pričeli na severu novi večji boji.

PARIZ, 22. oktobra. Na vzhodni abesinski fronti napreduje severna italijanska kolona še vedno dalje, dasi se mora boriti z velikimi terenskimi težkočami, zlasti pa s silno vročino in pomanjkanjem vode. Italijanska južna kolona se je pa na tem bojišču morala zaradi omenjenih težkoč in abesinskega odpora umakniti nazaj v Eritrejo. Italijani so se držali le še na gori Musa Ali, katero so pa Abesinci poneč naskočili in jo zavzeli. Pri senci poneč obkolili četo 700 italijanskih Askarijev, ki se je včeraj zaradi pomanjkanja živil in vode vdala. Tako so Abesinci sedaj gospodarji te obsejne gore in spet na meji italijanske Eritreje.

RIM, 22. oktobra. Z južne abesinske fronte poročajo, da so italijanske čete kljub deževju izvršile več napadov na abesinske postojanke, zlasti v severni smeri ob reki Vebi Šebeli in v smeri Dagneriji. Posrečilo se jim je razbiti abesinsko fronto, pri čemer so ujeli nekaj Abesincev, zaplenili dva topa, dve strojni puške, dva tovarna avtomobila in več pušk. Pri tem spopadu je po italijanskem poročilu padlo okoli 50 Abesincev in 14 Italijanov, 40 Italijanov pa je bilo ranjenih. Pri Gerlogubiju so Italijani zasledili več vodnjakov.

DŽIBUTI, 22. oktobra. Na abesinski južni fronti so Abesinci z novimi četami zaustavili italijansko prodiranje v smeri proti Dagneriji. Cilj Italijanov na jugu je pred vsem Gorahej, važno karavansko križišče. Tega se Abesinci dobro zavedajo. Zaradi tega pošiljajo tja vedno nova ojačenja.

ADIS ABEBA, 22. oktobra. Abesinskim oblastvom se je posrečilo v zadnjih dneh izslediti več italijanskih vohunov in agentov, katere so takoj postrelili. Neki italijanski vohun je pri zasledovanju na begu skočil v neko reko, kjer so ga raztrgali in požrli krokodili. Iz Somalije je pribežalo v Abesinijo zopet več tunkajšnjih domačinov, prav tako pa poročajo o pribegih tudi z vzhodne eritrejske meje.

ADIS ABEBA, 22. oktobra. Odkar je Društvo narodov ukinilo prepoved o dobavi orožja Abesiniji, prihajajo semkaj vsak dan veliki transporti orožja in municije, zlasti iz Evrope, pa tudi od drugod. Pričakuje se, da bo Abesinija že v kratkem vsaj za silo preskrbljena s potrebnim modernim orožjem za odločen

odpor proti Italijanom. Pa tudi druga trgovina se razvija skoraj normalno, kakor da ni vojne. Abesinski tolar, ki je zadnje dni padel, se je zopet dvignil na prejšnjo višino.

PORT SAID, 22. oktobra. Po poročilih iz vzhodne Afrike, razsajajo med Italijani, zlasti med delavstvom vedno bolj razne bolezni. V vzhodni Eritreji so oboleti delavci na očeh, pojavili pa so se tudi primeri zastrupljenja krvi. Med delavci in tudi vojaki, zlasti na jugu, raz-

saja malarija in se pojavljajo tudi neki izpuščaji, ki se nočejo zaceliti. Bolniki, ki jih vozijo nazaj v Evropo, govore o »afriškem peklu«. Abesinci sami poročajo, da muči Italijane povsod silno afriško podnebje in pomanjkanje vode, kar ovira napredovanje bolj kakor sam abesinski odpor. V Port Saidu, kjer živi mnogo tisoč Italijanov, ne morejo sedaj dobiti nobenega delavca več za vzhodno Afriko in to kljub obljubam zelo visokih zaslužkov.

Odločitev naj pade pri zeleni mizi?

LAVAL SE TRUDI.

LONDON, 22. oktobra. Zaradi mirovanja v Ženevi se splošno sodi, da se vrše sedaj tajna pogajanja med Londonom, Parizom in Rimom zaradi likvidacije italijanske abesinske vojne, zlasti Laval se trudi dalje z vsemi silami, da bi dosegel svoj namen. Italijanski pogoj, ki so bili te dni objavljeni, pa nikakor ne morejo tvoriti podlage za sporazum. Sedaj se skuša ugotoviti, v čem bi Italijani popustili in kakšne bi bile njihove minimalne zahteve. Važni bodo v tem oziru dnevi do 31. t. m., ko bo znova pričelo Društvo narodov in sklepati o pravi uvedbi sankcij proti Italiji. Vse kaže torej, da obstoja še vedno upanje za končni sporazum.

ODLOČILNI PETEK...

LONDON, 22. oktobra. Opaža se, da postopa angleška vlada v zadnjih dneh

pomirljiveše, kar se spravlja v zvezi z volitvami v angleški parlament, ki bodo 14. novembra in za katere se pričinja že sedaj agitacija. Danes bo v poslanski zbornici govoril zunanji minister Hoare o položaju in se temu govoru pripisuje velika važnost, najvažnejši pa bo v tem oziru petek, ko bodo govorili Baldwin, Chamberlain in Macdonald. Zanimanje je zbudil neki govor Loyda Georgea, ki je kritiziral sedanje postopanje Anglije napram Italiji.

ANGLIJA - ŠPANIJA - PORTUGALSKA

LONDON, 22. oktobra. Angleška diplomacija je pripravila trojno zvezo med Anglijo, Španijo in Portugalsko, katere namen je tesno sodelovanje med omenjenimi tremi državami na Atlantskem oceanu in zlasti Sredozemskem morju.

Na tavišču domače politike

Ekstremi se zbijujejo...

„Hrvatski problem“ kot centralni državni problem — Kako ga je treba razumeti

Dr. Maček: Ako hrvatski kmet kliče: »Žive la Hrvatska!«, nima v mislih kakšne uokvirjene Hrvatske, ampak svobodno in pravično državno zajednico... zato je pametna rešitev hrvatskega vprašanja jedro naše notranje politike.

Ljuba Davidovič: Nekateri trde, da hoče Maček našo državo razdreti, jaz Vam pa pravim, da on tega noče...

Ali rešimo hrvatsko vprašanje, ali pa se moramo ločiti...

Pohorci: Hrvatsko vprašanje se mora rešiti... Kdorkoli ga bo skušal rešiti, mi smo pripravljeni sodelovati...

Dr. Laza Markovič, ideolog IRZ: Edino režim narodnih svoboda in lahke dovede tudi do pravilne rešitve hrvatskega vprašanja, tega osnovnega vprašanja naše notranje politike...

Ne domišljam si, da sem izjave odličnih političnih voditeljev iz štirih, odnošno iz treh različnih velikih taborov dobesedno tako citiral, kakor so bile podane, trdim pa mirne vesti, da so smiselno točno podane. Zanimiva in razveseljiva obremen je soglasnost in skladnost v temeljni tezi, da je »hrvatski problem« jedro celokupne naše notranje politike, os, okrog katere se vrte vsa ostala notranje politična in celo gospodarska ter so-

cialna vprašanja, ter da je od nujne in srečne rešitve tega problema odvisen ves nadaljni razvoj našega državnega življenja. Razveseljiva, pravim, ker so se trije politični ekstremi, vladni in dva opozicijska tabora, znašli na platformi »hrvatskega problema«, katerega rešitev smatrajo vsi trije za nujno državno potrebo, in pa, ker so obenem vsi trije pripravljeni na rešitvi tega problema sodelovati.

Vendar nič manj, ako ne še bolj razveseljivo je dejstvo, da je končno vsaj deloma odgrnena tudi zavesa tajinstvenosti, misterioznosti, ki je doslej zagrinjala nazore g. dr. Mačka in njegove okoličnice o tem, kako se naj reši »hrvatski« in s tem naš državni problem. Vse doslej je naša javnost živel pod utisom, da »hrvatski narodni pokret«, kakor imenuje dr. Maček svoje gibanje, gre za odcepitev Hrvatske od skupne jugoslovanske države, ali če že to ne, vsaj za tako rahlo samo federativno zvezo »svobodne hrvatske države« z ostalimi deli Jugoslavije, da bi Jugoslavija dejansko več ne bila enotna in edinstvena narodna država, kakršno je ustvaril veliki naš vitez, kralj Zedinitelj, ampak samo še smešna karikatura narodnega in državnega edin-

stva. Razne v inozemskih časopisih objavljene izjave g. dr. Mačka so te domneve le še potrjevale. G. dr. Maček pa je na vsa zadevna vprašanja v naši javnosti dolgo časa trdovratno molčal in ni hotel podati nobene jasnejše izjave. Njegov »lajbek« je bil — po njegovi terminologiji — »zakopčan«. Šele te dni je stopil vsaj malo iz rezerve, je vsaj nekoliko »odkopal« svoj »lajbek« in podal uvodoma citirano izjavo, da hrvatski kmet s klicem »Žive la Hrvatska!« ne misli na kakšno »uokvirjeno Hrvatsko«, ampak da ima s tem v mislih državno zajednico, v kateri bi vsi državljani, Srbi, Hrvati in Slovenci, bili enakopravni ne samo pred zakoni, ampak v resnici svobodni, enakovredni in enakopravni tudi pred vlado in oblastmi ter bi kot takšni enakovredni in enakopravni činitelji tudi bili soudeleženi na vladi in v upravi države in v vodstvu državnih poslov. To izjavo je podkrepil drugi vodilni član »Združene opozicije«, g. Ljuba Davidovič, s svojo izjavo, da je prepričan, da g. dr. Maček noče razbitja Jugoslavije.

S tem stopa reševanje »hrvatskega problema« v novo fazo. Zakaj če je izjava g. dr. Mačka podana iskreno, in za enkrat nimamo povoda o tem dvomiti, potem se razgrinja pred nami ta problem ne kot vprašanje kakšnih hrvatskih separatističnih stremeljenj, ampak kot problem narodnih svoboda, kot problem polne enakopravnosti vseh delov naroda in vseh pokrajin države, kot problem ureditve države na osnovi najširših samoupravnih načel. Zavedati se moramo, da ta enakopravnost in enakovrednost vkljub vsem naporom, da se principi 6. januarja uveljavijo tudi v tej smeri, doslej ni izvedena in da smo od nje še zelo, zelo daleč. Da o decentralizaciji in samoupravah niti ne govorimo. Reševanje v tej smeri razumevanega »hrvatskega problema« podpirati je brez dvoma naloga in dolžnost nas vseh.

V. S.

* Ministrski svet razpravlja o redukcijah plač

BEOGRAD, 22. oktobra. Včeraj ob 17. je bila seja ministrskega sveta, da sklepa o definitivni obliki odredbe o znižanju plač in pokojnin državnim uradnikom. Kakor se doznava se bodo to pot upoštevale predvsem težke živlenske prilike nameščencev nižjih kategorij in rodbinskih očetov z otroci.

Okna v svet

Sir Samuel Hoare bo poročal

LONDON, 22. oktobra. Z največjim zanimanjem se pričakuje v vseh političnih in diplomatskih krogih današnja seja angleške spodnje zbornice. To bo zadnja seja pred razpustitvijo parlamenta. Na tej zadnji seji bo obširno poročal zunanji minister Sir Samuel Hoare o zunanjepolitičnem položaju s posebnim ozirom na napeto vzdušje v vzhodni afriškem vprašanju. Tudi se z veliko napetostjo pričakuje potek debate zasedanja angleškega parlamenta, ki se bo v petek zaključilo, nakar se bo podpisal kraljevi dekret o razpustu parlamenta. Nove volitve bodo predvidoma dne 15. novembra.

† BOHUMIR BRADAČ.

PRAGA, 22. oktobra. Sinoči je umrl v Pragi v starosti 57 let bivši vojni ministar in sedanji predsednik češkoslovaškega parlamenta Bohumir Bradač.

Domači razgledi

Problemi našega Prekmurja

V Ljudski univerzi je včeraj zvečer predaval prof. Melihar o Prekmurju

Tukajšnja Ljudska univerza, ki pozorno spremlja vse aktualne pojave naše dobe in ki vneto motri akutne potrebe našega časa, je postavila v program letošnje predavalne sezone tudi predavanje o Prekmurju. V ta namen je pridobila prof. S. Meliharja iz Celja, ki je delj časa služboval na mursko-soboški gimnaziji, da predava in predoči Mariborčanom življenje in tegobe naše Prekmurske krajine. Deževno vreme je povzročilo, da se ni udeležilo tega poučnega predavanja več poslušalcev, kakor bi bilo to predavanje brezdvomno zaslužilo. Potem, ko je požrtvovalni tajnik tukajšnje Ljudske univerze prof. Vošter s pristranskimi besedami otvoril večer o našem Prekmurju, je povzel besedo predavatelj. Iz njegovih izvajanja povzema se na kratko glavne vodilne misli.

Že samo ime in naziv te naše pokrajine ni ustaljen. Nekateri dajejo prednost Slovenski Krajini, drugi zopet Prekmurju. Predavatelj je mišljenja, da bi bolj odgovarjala trenutno Slovenska Krajina. Razlogi, ki jih je navajal, niso očitno mogli vseh navzočih o tem prepričati. Skoro tretjina Prekmurja je ravnina, dve tretjini sta valoviti. Kakor se Pomurje tostran Mure omejuje s Slovenskimi goricami, tako se ta pomorska ravnina zaključuje od stran Mure ravnatoke z gričevjem in hribočki. Narava sama daje osnovno za delitev Prekmurja v geografskem oziru v tri dele in sicer v Goričko, Ravensko in Dolensko. Goričanci so prebivalci goriškega Prekmurja, Ravenci ravnine od Cankove do Murske Sobotne, Dolenci pa imajo svojo domovino v Lendavskem srezu. Prekmurje je zelo ra gosto naseljeno, saj pride na kvadratni km preko 100 prebivalcev. Odtod po-

jav, da morajo naši Prekmurci kot sezonski delavci s trebihom za kruhom iskat zaslužka v tujini. So predeli, kjer odhaja na sezonsko delo do 10 in 20% odraslih prebivalcev.

Prekmurje je romantična, krasna zemlja topolov, štorkelej in gradov, kjer so nekoč gospodovali tuji plemenitaši nad ljudstvom. Ti gradovi so danes pomniki žalostne preteklosti, ko je naše prekmursko ljudstvo poleg gospodarskih okov tlačila tudi duševna bolečina. Tukaj so imeli svoje sedeže Esterhazskij, Saparyj, Batjenjij, Zichyij in druge plemenitaške rodbine. Po novem položaju, ki je nastal z osvoboditvijo Prekmurja in priključitvijo k Jugoslaviji, se nekateri od teh plemenitašev niso mogli prilagoditi (Sapary!) našim razmeram, dočim se je na primer Zichyjeva takoj znašla v novem položaju. Z agrarno reformo so ta ogromna veleposestva prešla v last ljudstva.

Sveži duh nove dobe je zavej po Prekmurju s prevratom. Jurišičevi osvoboditvi Prekmurja, ki ima v 18. decembru 1918 svoj centalni datum, je sledila 3. januarja 1919 madjarska protiofenziva, ki je zahtevala med drugim življenje Jurišičevega adjutanta dr. Dimoviča. Vladstvu učitelja in organista Vilmosa Tkalcica in bolševiškega intermezu je napravila konec jugoslovanska vojska, ki je 12. avgusta 1919 zasedla Prekmurje ter razgnala eksponente bele in rdeče madjarske akcije.

Predavanje je bilo zgoščeno in pregledno podano ter so ga pojasnjevale tudi številne lepe skioptične slike. Le žal, da je izostalo poglavje o umetnostnih spomenikih v našem Prekmurju, ki bi nedvomno precej zanimalo.

Socialni problemi

Mladinski dom v magdalenskem okraju

Pred realizacijo perečega socialnega načrta — V novem domu bo prostora za 100 otrok — Svojemu plemenitemu namenu bo dom izročen prihodnje leto

Socialno-skrbствena zaščita revnih otrok spada nedvomno med najplemenitejše in najbolj numana dela, ki jih opravlja mestna občina mariborska. Nuditi vso življenjsko pomoč revnim otrokom v njihovi šolski dobi pomeni iztrgati jih iz hladnega naročja ugonablajoče revščine in jih spraviti dobro vzgojene na življenjsko pot. V ta namen vzdržuje mestna občina mariborska Mladinski dom v Koroščevi ulici, kjer se pripravila za življenje 100 revnih otrok. So to revčki, ki nimajo nikogar na svetu, mnogo pa je med njimi takih otrok, katerih starša se morata oba ubijati za ubogi vsakdanji kruh in ni nikogar, ki bi skrbel čez dan za otroke. Vzgoja v mestnem Mladinskem domu je brezplačna in so revni otroci čez dan lepo preskrbljeni. Ob dnevnih pouka pridejo v dom po šoli. Dobe kosilo in malico, ob dnevih ko ni pouka, pa pridejo v dom že ob deveti uri dopoldne in dobe tudi malo južino. V domu ostanejo čez dan do 5. ali 6. ure in imajo točno razdeljen čas za učenje. Tako se ubogi otroci pod nadzorstvom temeljito pripravijo vsak dan za šolo in so popolnoma varni pred kvarnimi vplivi prevleke prostosti in ulice.

Največ jih je z magdalenskega okraja...

Naval na Mladinski dom je vsako leto velikanski. Vsako leto prosi več sto ubogih mater in očetov sprejema za svoje otroke v dom. Ker pa je v domu prostora le za 100 otrok, pridejo v poštev le najpotrebnejši in najsiromašnejši med siromašnimi. Zanimiv je pojav, da se priglašajo tudi taki starši, ki bi bili pripravljene plačati vzgojino za svoje otroke v Mladinskem domu. Med oskrbovanci pa je v domu pretežna večina otrok iz magdalenskega okraja.

Zato je že bivša občinska uprava uvidela nujno potrebo takega dnevnega zavetišča za revne otroke tudi v magdalenskem okraju. Ko je realizirala svoj velikopotezni načrt gradnje dveh novih šol, ki bosta posvečeni spominu blagopokojnega kralja, je pri tem prav tako resno mislila tudi na nov Mladinski dom in predvidela zanj potrebni znesek pri najetem sedemmilijonskem posojilu.

Radi tega: novo dnevno zavetišče.

Takoj, ko je bilo posojilo odobreno in zagotovljeno, je mestni gradbeni urad ustvaril načrte za prepotrben Mladinski dom v petem mestnem okraju. Imel je tokrat srečno roko in predlagal mestnemu svetu nakup enonadstropne dvodružinske stanovanjske hiše z ogromnim kompleksom vrta v Magdalenski ulici, ki bi se mogla z majhnimi investicijami prezidati v primerno dnevno zavetišče. Mestni svet je na svoji zadnji seji odobril uradni predlog gradbenega urada in je tako postala zadeva perfektna. Mestna občina je zelo poceni in pod ugodnimi pogoji kupila omenjeno hišo in zemljišče v izmeri 2580 kvadratnih metrov, ki sega od Magdalenske do Koseskega ulice. Tudi je mestni gradbeni urad že izdelal potrebne načrte za prezidavo. S prizidkom na zapadni strani se bosta pridobila dva velika prostora, primerna za jedilnico in dnevni prostor. Obenem bo s prizidkom dobila hiša lepo simetrično obliko, z manjšimi adaptacijami pa se bodo dosegli v notranjosti večji prostori, uredile se bodo umivalnice in vse potrebne sanitarne naprave.

V novem Mladinskem domu bosta dva velika dnevna prostora, dve veliki jedilnici, dva manjša dnevna prostora in vse potrebne pritlikline. V suterenu bodo kuhinje in druge shrambe. Na velikem

vrto, ki je zasajen z drevjem in je pravi park, predvideva načrt igrišča in zabavišča. Mestni gradbeni urad bo pričel

prezidavati kupljeno hišo prihodnje pomlad in bo že prihodnje jesen izročen Mladinski dom svojemu namenu.

Kulturni razgledi

„Medveji ples“

K premieri v mariborskem gledališču v torek 22. ob 20. uri

Prva povojna zmedenost, nesigurnost, razrvanost in v nemali meri na eni strani neka podivjanost, na drugi strani pa nič manjša otopelost, so v prvih letih po svetovni vojni zapustile značilne sledove in so močno vplivale na vse politično, kulturno in umetniško delo v vsakem narodu. Na prvi pogled je bila podoba, da je svetovni pokol obračunal z vso tradicijo, z vsem »starim« življenjem; padel je železni zastor, ki naj bi zagrnjil vso grozoto in podivjanost, pa tudi vso lepoto, vse nekdanje, že stoletja upošteevane in priznane umetnine, od katerih so se učili in črpali svoje znanje vsi veliki ljudje in so s svojimi izkustvi oplojevali kulturni in umetniški podvig v dvajsetem stoletju. Geslo: začeti je treba znova, po docela novih, niti najmanj markiranih potih in niti malo upoštevajoč povsod priznane genije — vzornike, to geslo je bilo nedvomno zabloda ali vsaj pregrebo pretiravanje v zanikanju in omalovaževanju priznanih vzorov. Če se zamislimo v tedanjo dobo vojne furije, sta bila tako mišljenje in naziranje, če ne logično, pa kolikor toliko umljiv rezultat, da so narodi začeli hlastati po tako imenovani novi stvarnosti. Tako se ni čuditi, da so prvi povojni glasniki kulture in umetnosti zavrgli stare preizkušene »zastave« in jih zamenjali z novimi, raznobarvnimi, silno kričečimi. No, bile so pač nove! V tem kaosu so se porodili vsakovrstni »izmi«, ki jih včasih najbolj učene glave in filozofi niso razumeli, morda niti njihovi avtorji sami. Kljub temu pa ne smemo pozabiti, da zapusti vsaka duhovna revolucija za seboj mnogo koristnega in izlušči še marsikatero zrnce, ki obrodi nove in obilne sadove. Zato danes lahko vidimo, da so prvi povojni duhovni revolucionarji, ki niso hoteli biti nič drugega kot zgolj prevratniki v prostaškem smislu besede, zamrli. Tisti pa, ki so ostali do današnjih dni, so se kmalu otresli različnih pretiranosti, dobro se zavedajoči, da je treba sedanost povezati na preteklost, če hočemo nuditi res kaj dobrega in novega v bodočnosti.

V pogledu novotarij je bilo zlasti veliko zmede v gledališki literaturi in umevno tudi v odrskih vprizoritvah. Kakor dramatik, tako so se »zaletavali« tudi režiserji: za vsako ceno nekaj novega, pa naj je to v skladu z delom ali ne, naj je pravilno smiselno ali nesmiselno; vsekakor novo, moderno je! Najhujše zlo je bilo, da so hoteli nekateri vpreči v to modernistično vprego povsem naturalistična dela, češ: če ima konj sedlo, zakaj bi ga še krava ne imela! Prepričani pa smo, da je to eksperimentiranje vendarle zapustilo marsikaj koristnega in poučnega i dramatikom i režiserjem i igralcem, kar je lahko v tolažbo in opravičilo.

Wilém Werner res ni gledališki gigant, vendar dobro pozna življenje, ljudi, ki živijo in životarijo na odru sveta in si misli: življenje je vedno staro, a obenem vedno novo, in taki smo tudi mi. Nedvomno pa zavzema Werner odlično mesto med sodobnimi češkoslovanskimi dramatik. Je zredno plodovit in njegove številne odrske stvaritve si z lahkoto utirajo pot na vse odre v domovini in prav tako izven nje. Izredno veliko število gledališč ima stalno na repertoarju njegova dela.

»Medveji ples« je preprosta in naravna človeška dogodivščina in nemara prav zaradi tega tako mikavna in privlačna. Sleherni izmed nas prej ali slej, na ta ali oni način zapleše svoj, večkrat nekoliko čudaški ples. Zavrti se mu v glavi, sam ne ve kdaj in kako — je ustrelil kozla. Ta »kozol« nam češče dela hude preglavice, povzroča hude moralne glavobole in marsikdaj traja precej časa, da se zopet osvestimo in spregledamo, kam meri in kakšna naj bo naša pot.

55-letni Jerman, samec, čudak, ždi vse

dneve v svoji, neverjetno zanemarjeni podstrešni sobi, premetava zaprašene knjige, jih razrezuje za antikvariat in kopicji denar. Za vse drugo je gluhi in slep. Nagrabljenega ima že sedem stotisoč dinarjev. Večkrat vinjeni, a navihani in prebrisani hišnik Novak, ga opozori na lahkoživo barsko plesalko Anny, ki živi v isti hiši ter mu prigovarja, naj jo vzame za ženo. In res, že v prvem dejanju je zaroka sklenjena. V drugem dejanju smo v predmestnem baru, ki ni na najboljšem glasu. Tam nastopa ob zvokih jazza zdaj Jermanova žena kot barska plesalka, ki pa meče oči zlasti na bogatega, sleparskega tovarnarja. Vname se prepri med tovarnarjem in Jermanom zaradi Anny. To zmedo izrabi Anny in izroči Jimmyju, barskemu portirju, ki je tudi njer ljubček, ključke od svojega stanovanja. Jimmy skoči preko ceste v Jermanovo sobo ter mu ukrade iz lestence, kjer je skrival Jerman gotovino, poslednjih 100.000 Din. V tretjem dejanju smo zopet v Jermanovi sobi, ki je zdaj preurejena in preslikana. Jerman leži ves bolan in zmeden na zofi. Pride koketna Anny, njen mož pa jo zapodi kot tatico iz hiše. Naposled nastopi priprosta, a dobrosrčna Slakova, ki jo je vzel Jerman že v prvem dejanju k sebi kot postrežnico. Iz njenega razgovora zazna potrti in skrušeni mož, kako modro je vendarle urejeno to življenje, samo pravo pot si je treba poiskati. Ta brodolomec uvidi, da je izgubil 50 let svojega življenja, ker ni razumel njegovega smisla... »Zdaj vem, da se človek ne rodi za sebe. Človek se rodi, da bi bil dober, da bi valil drugim skale s poti. Da bi nekomu razdal srce...« Slakova mu prinese pipo in z bridkim smehljajem nadaljuje Jerman: »To sem pogrešal, male stvari življenja... starega človeka« itd. Ob svirajoči stenski urj pada počasi zastor.

Že ti površni obrisi nam dajo slutiti, da je delo odrsko zelo učinkovito. Werner izredno dobro pozna gledališko tehniko: vse je zgrajeno solidno, vse dogajanje psihološko utemeljeno. Na odru je polno življenja, prizor za prizorom rovo presenečenje: smeh, jok, spopadi ljubosumja itd., z eno besedo: dober theater, ki nudi — panem et circenses. Prevod je, realističnemu okolju primeren, oskrbel docent na ljubljanski univerzi prof. dr. Bradač.

Jože Kovič.

Ptujske novice

Svinjska kuga tudi v Ptujju zelo razširjena. Tudi v našem kraju je svinjska kuga tako razširjena kakor še nikoli. Tudi najbolj radikalni ukrepi oblasti ne zaležejo, če ljudstvo ne sodeluje. Res je, da je prišla bolezen iz drugih krajev in se je razširila iz tega novega ognjišča boleznin na vse strani. Neki brezvestnež je zaklal svinjo, ki je obolela za svinjsko kugo. Meso je bilo na oko zdravo in ker je bila cena zelo nizka, si je marsikateri lastnik za trgatev nakupil nekaj svinjine. Zle posledice so se pokazale za 8 dni, toliko časa rabi bolezen, da se razvije. Svinje so obolele druga za drugo. Vsi ti lastniki so kupili meso iz istega vira. Najbolj se širi z nakupom okuženega mesa. Gospodinja meso opere, vodo pa vlije svinjam. V okuženem kraju treba tako vodo in kar je važno tudi posodo razkužiti, ter politi z vročo sodovo vodo. Svinjerejci naj naznanijo vsak slučaj suma na kužno bolezen občin ali veterinarju. Država veliko žrtvuje za pobijanje boleznin in svinje se cepijo revnejšim lastnikom brezplačno. V novejšem času so uspehi cepjenja odlični, če se bolezen pravočasno ugotovi. Rešijo se skoraj vse svinje, ki so še zdrave.

Kino. V sredo 23. in v četrtek 24. t. m. obakrat ob 20. uri se predvaja film »Carričin gardist«. V soboto 26. t. m. ob 20. uri in v nedeljo 27. t. m. ob 18.30 in 20.30 pa sledi predvajanje filma »Trafika«.

Mariborske in okoljske novice

Skrivnostno izginotje bogatega kmeta

Posesnik F. Korošec iz Petrovc žrtev zločina?

Danes teden je prispej v Maribor 76-letni posestnik Franc Korošec iz Petrovc v Prekmurju v družbi delavca Aleksandra Perša. Korošec je imel opravka drugi dan na sodišču in sta s Peršem prenočila na prostem. Korošca k razpravi ni bilo. Prišel je Perš, ki je izjavil sodniku, da sta s Korošcem zvečer popivala in da je neznan kam izginil. Ker je imel Korošec pri sebi precej denarja — okrog 20.000 dinarjev — sumijo, da je postal žrtev zločinske roke. Od takrat namreč ga za-

man iščejo vsepovsod. Sum pa je takoj padel na Perša, ki ima grdo preteklost in je bil že kaznovan zaradi umora in roparskega napada. Danes zjutraj so orožniki prignali Perša iz Petrovc, da jim je pokazal, kje sta s Korošcem kritično noč prespala. Označil jim je kraj na sejmu za seno. To priznanje pa je sum še povečalo, ker domnevajo, da je Perš zavlekel pisanega Korošca v Dravo, kj teče tam blizu. Preiskava se nadaljuje in bomo o poteku še poročali.

Do smrti povožen

Avtomobilska nesreča na Aleksandrovi cesti, ki je zahtevala življenje čevljarkega pomočnika J. Pregla pred mariborskim okrožnim sodiščem. Sofer Kancler obsojen na 5 mesecev zapora

Dne 31. marca t. l. se je pripetila na Aleksandrovi cesti v bližini znanega železniškega prehoda tragična težka avtomobilska nesreča, ki je zahtevala življenje mladega nadbudnega človeka. Bila je nedelja okoli pol devete ure zvečer, ko je na tem mestu precej živahno vrvenje in življenje od nedeljskih sprehodov se vračajočih ljudi. Nenadoma se je pojavil avto, ki ga je sofiral sofer Ivan Kancler. V trenutku se je pred avtomobilom znašel 23 letni čevljarški pomočnik Ignacij Pregl. Povožen je Pregl omahnil na tla, sofer pa je zdrljal naprej, ne da bi pogledal, kaj se je bilo zgodilo. Ljudje so stekli skupaj in videli pred seboj Prestekla, stokajočega od bolečin z zlomljenima nogama in vsega v krvi. Nemudoma so bili poklicani mariborski reševalci, ki so Pregla prepeljali v tukašnje splošno bolnišnico, kjer pa je dva dni zatem

podlegel smrtnim poškodbam.

Soferju Kanclerju ni nič pomagalo, da je oddiral v gluho noč. Zgodilo se je namreč, da je pri vožnji izgubil tablico z evidenčno številko, ki je dala jasno sled za krivcem. Državni tožilec g. Sever je radi tega obtožil Kanclerja, ki se je moral zagovarjati pred tukašnjim okrožnim sodiščem. V svojem zagovoru je Kancler navajal, da je dal predpisane signale in da je bilo v času nesreče tam okoli vse polno ljudi, ki so begali preko ceste v obe smeri. Hotel se je izogniti, toda nesrečno naključje je hotelo, da je pri tem povozil Pregla, ki se je v trenutku znašel pred vozilom. S. o. s. dr. Tombač je Kanclerja obsodil na 5 mesecev zapora, pogojno za 3 leta, če plača v teku dveh mesecev 3108 dinarjev odškodnine za pogrebne in druge stroške

† Josipina Reharjeva

Danes je umrla v tukašnji splošni bolnišnici na medicinskem oddelku po dolgi in mučni bolezni v sedemdesetem letu starosti ga. Josipina Reharjeva, mati našega glavnega urednika in pisatelja Radivoj Reharja, vdova po graščinskem oskrbniku in posestniku. Pokojnica je bila rojena l. 1866, kot hči posestnika Bratuža v Orehovic pri St. Vidu na Vipavskem. L. 1893. se je poročila z ekonomom Francem Reharjem iz znane stare vipavske trške rodbine, s katerim je imela tri otroke, od katerih sta pa umrla dva že v rani mladosti in je ostal le še sin Radivoj. K njemu se je tudi preselila po moževi smrti l. 1930. in preživela v Mariboru zadnja leta življenja. Pokojnica je bila znana po svoji dobrosrčnosti in odlični narodni zavednosti. Zbolela je sredi meseca avgusta za gangren in so ji morali amputirati desno nogo, ko bi pa morala že zapustiti bolnišnico, so se pridružile notranje komplikacije, ki so vodile v neizogibno smrt. Rešiteljico iz neznoznega trpljenja. Za njo žalujejo vsi, ki so jo poznali. Bodi ji zato lahka ljubljena slovenska zemlja, čeprav na drugem koncu domovine!

Iz policijske službe. Za pristava v 8. skupini je imenovan pri tukašnjem predstojstvu me. ne. policije Evgen Srčič, ki je doslej služboval v Dolnji Stubi.

Zdravniška vest. Sekundarij pri tukašnji splošni bolnišnici dr. Dušan Šeber je imenovan za zdravnika združene zdravstvene občine v Ribnici na Pohorju.

Grob se za grobom vrsti... V porodnišnici je umrla 27letna krznarjeva žena Marija Dreksler, v splošni bolnišnici je preminul v starosti 73 let slikarski pomočnik Maks Stanoga, istotam je izdihnila 49 letna viničarka Marija Vauhnik. Žalujemo naše tople sočutje!

Bog daj srečo! Te dni so se poročili v Mariboru: profesor na tukašnji realni gimnaziji Filip Gasparin in zasebnica Leopoldina Pipanova; Leon Gutmacher, delavec, Košaki 20, in delavka Julijana Cafuta; mizarski pomočnik Rajmurd Fritz, Počehova 4, in delavka Marija Zunko, Franc Kmetič, viničar, Počehova 34 in Kristina Pečnik, služkinja; Janez

Fabijan, banovinski tehnik in Katarina Gitz, trgovska namešnica; Alojzij Mrzlikar, kaznilniški paznik, Mejna ulica 9, in Viljemina Božič, trgovska sotrudnica, Pobreška cesta 2a; Bogomir Šoster, brvar, Tezno, in Agela Lončarič, tovarniška delavka; Rihard Štus, ga. vanizer, Nova vas, in šivilja Friderika Rebel; Fr. Ules, delavec drž. žel. Pobrežje, in Ljudmila Mali, posestnica, Pobrežje; Rudolf Batič, tovarniški predelavec, Pobrežje, in Jožefa Radolič, tkalka; Alojzij Gomzi, ključavničar drž. žel. Pobrežje, in Helena Miklavčič, predica; Franc Haberl, mizarski pomočnik, Studenci, in Štefanija Lekš, tkalka, Studenci; Alojzij Rijavec, mizar drž. žel. Koseskega ulica 49, in Saloma Roman, šivilja iz Divače; Ernest Bach, ključavničar, Pobrežje, in Justina Majhenič, posestniška hči; Fr. Vrabl, pekovski pomočnik, Studenci, in Julijana Vertič, navijalka; Arton Kraner, tkalec, Tržaška cesta 98, in Hedvika Švec, navijalka, Tezno; Ernest Matijašič, tkalec, Pobrežje, Spesovo selo 21 in Kristina Farina, Pobrežje, Maistrova 6; Leon Melinšek, mizarski pomočnik, Dušanova 12, in Anan Križman, kuharica, Mlinska 6; Ferdinand Gorečenko, tovarniški delavec, Tezno, Ptujška 14, in Ivana Umek, tkalka, Pobrežje, Zagata 3; Valentin Pavšič, vrtnar, Mlinska 30, in zasebnica Julijana Mihalek.

Sedaj pa se lahko davok odpravi. 5% znižanje plač magistratnim uslužbenecem izkazuje letno 260.000 dinarjev, vsota torej, da se lahko odpravi primerna mestna davščina, oziroma, da se v poštev prihajajoča davščina sorazmerno s tem zneskom zniža. Če so se že morali magistratni uslužbenci v težkih časih prikrajšati, naj bi se vsaj davkoplačevalci za omenjeni znesek razveselili.

Otvoritev prvega mariborskega sadnega seima bo v petek dne 25. oktobra ob 10. uri v prostorih unionske pivovarne.

Nočno lekarniško službo imata danes v torek Savostova in Vidmarjeva, jutri v sredo Sirakova in Minafrikova lekarna.

Radi nečistega dejanja, ki ga je izvršil nad neko 13letno deklico na Rudečem bregu pri Sv. Lovrencu na Pohorju, je

GRAJSKI KINO Telefon 22-19

Do vključno torka 22. t. m. sijajna opereta

„CIGAN BARON“

Adolf Wohlbrück. Ker so bile do sedaj vse predstave razprodane, prosimo, da si nabavite vstopnice v predprodaji. — Od srede dalje novi šlager v našem podjetju „RAJNA ZEMLJA“. Sinfonija dunajskega valčka, Paul Hörbiger, Hans Moser, Theo Lingen, Hermann Thimig, Adele Sandrock. — Dnevno pri vseh predstavah najnovejši posnetki iz bojev v Abesiniji. Svetovna senzacija Abesinija 1935 pa pride šele čez par dni izključno v naš kino.

Kino Union. Od danes dalje sijajne šlager-operete: »Plavolasa Carmen«. V glavni vlogi: Marta Eggert, Wolfgang Liebeneiner, Leo Slezak in Ida Wüst. Film krasnega petja in očarljive glasbe. Sledi: »Dunaški valček«.

Narodno gledališče

REPERTOAR

Torek, 22. oktobra ob 20. uri: »Medvedji pies«. Premiera. Red B. Bloki.

Sreda, 23. oktobra: Zaprt.

Četrtek, 24. oktobra ob 20. uri: »Bratje Karamazovi«. C. Gostovanje člana ljubljanske drame Cirila Debeveca.

Ciril Debevec gost ljubljanske drame. Odlični režiser in igralec ljubljanske drame Ciril Debevec gostuje v četrtek, 24. tm. v ulogi Ivana Fjodoroviča v Dostojevskega »Bratih Karamazovih«, ki jih je sam zdramatiziral. Ciril Debevec je prav v omenjeni ulogi ob ljubljanski uprizoritvi dosegel velik uspeh ter se lahko njegovo gostovanje zato pričakuje z največjim zanimanjem. Predstava bo za red C.

O. voritev operetne sezone bo v kratkem. Otvoritvena predstava bo opereta »Beneška noč«, izvrsto delo J. Straussa v muzikalni predelavi Korngoldovi ter odrski priredbi E. Marischke.

Drevi premiera »Medvedjega plesa«. To izvrstno delo češkega dramatika V. Wernerja je pisano učinkovito in s tolikšnim poznavanjem odra, da mora uspeti. Režira J. Kovič, nastopi pa ves dramski ansambl. Predstava bo za red B. Gledališče bo kurjeno.

bi pred tukašnjim okrožnim sodiščem obsojen 43 letni F. Ž. na 14 dni strogega zapora, pogojno za 2 leti.

Usodni padeč s kolesa. Včeraj proti večeru je radi spolzkih tal po deževju padel s kolesa mariborski živinozdravnik g. Franjo Šoštarč v Vrazovi ulici. Padel je na obraz in se zelo močno poškodoval. Takoj so poklicali na pomoč mariborske reševalce, ki so nevarno poškodvanega živinozdravnika prepeljali v tukašnje bolnišnico.

Zopet dve ukradeni kolesi. Kljub temu, da je policija storila vse ukrepe, da se tatvine koles prepreči, se dan za dnevno vedno znova ponavlja. Tako je bilo včeraj popoldne ukradeno trgovskemu pomočniku Francu Stoparku iz veže v Sokolski ulici 1 še novo 1200 dinarjev vredno kolo »Stadium« z evid. št. 106739. Istega dne je bila ob kolo tudi posestnica Agata Čelanova s Teznega. Ukradeno ji je bilo žensko kolo, opremljeno z evidenčno številko 97230.

Za kolo 6 mesecev zapora. V tajni razpravi se je moral zagovarjati pred tukašnjim malim kazenskim senatom mladoletni obtoženec iz Zgor. Polskave, ki je v Zgor. Polskavi nekemu posestniku ukradel kolo. Mladoletni obtoženec je bil obsojen radi te tatvine na 6 mesecev strogega zapora.

Mladina izginja... Pred dnevi je izginil od doma 16letna posestniška hčerka Anica Kaiser iz Zrkovcev. Starši se bojijo, da se ni kaj hudega pripetilo.

Mariborsko vreme. Padavine 29,5, relativna vlaga 91, minimalna temperatura 6,8, maksimalna 10,8, barometer 727.

Športna gibanje

Službeno OOLNP v Mariboru. Program za dne 27. 10. 1935. V Mariboru igrišče SK Rapida: Ob 13.15 uri: SK Rapid res.: SK Železničar res. prv. Ob 15. uri: SK Rapid I.: SK Železničar I. prv. V Čakovcu igrišče SK Gradjanski: Ob 15. uri SK Gradjanski: SK Drava prv. — Službujoči odbornik v Mariboru g. Senica v Čavcu g. Franetovič. Tajnik.

Sokolske veste

Sokolsko društvo v Slovenski Bistrici priredi v nedeljo, dne 27. oktobra 1935. tombolo v Okrajni hranilnici. Začetek ob 15. (3. uri). Tombola bo v prid gradbenega odseka za letno telovadišče. Tombola ima 12 krasnih daril, med temi 4 nova kolesa, pohištvo itd. Prosimo cen. občinstvo za mnogoštevilni poset.

Razne vesti

Knez namesnik v Londonu. V spremstvu dvornega ministra Artiča in londonskega poslanika Grujiča je prispel knez namestnik Pavle s kneginjo Ogo v London. Na kolodvoru ju je sprejel vojvoda kentski.

Kraljeva namestnika v Novem Sadu. Pripeljal se je v Novi Sad kraljev namestnik dr. Ivo Perović. Zastopniki oblasti so mu priredili prisrčen sprejem. G. dr. Perović je prišel na obisk h kraljevemu namestniku dr. Radenku Stankoviću, ki se zdravi v tukašnjem zdravilišču.

Artur Henderson mrtev. V starosti 72 let je umrl predsednik razorožitvene konference in bivši britanski zunanji minister Artur Henderson.

Kaj pa naj to pomeni...? Francoski »Ognjeni križi« so izvršili te dni značilno mobilizacijo in manevre. Pri teh vajah je prodr. Disposov napadalni oddelek do pariškega predmestja Bonnel, kjer je zasedel ulice in kontroliral ves promet. Tudi so porzali vse telefonske žice. Ko se je pojavila policija, je ta napadalni oddelek izginil. Levičarski časniki so v zvezi s tem prinesli seznaconalna poročila o predstoječem puču desnničarsko usmerjenih »Ognjenih križev«.

Okoli Banje Luke zopet potres. Zopet so se pojavili okoli Banje Luke hudí potresni sunki, ki so zavzeli vso banjaluško kotlino.

Polovična voznina je dovoljena na državnih železnicah vsem obiskovalcem radijske razstave v Beogradu, ki bo od 27. oktobra do 5. novembra.

Komunisti morajo iz Grčije. Notranji minister Grčije je izdal odlok, da se bodo izgnali iz Grčije vse eksponenti komunistične propagande. Gre za 300 komunistov, ki jih bodo pregnali na otok Evstratios, kjer bodo konfinirani.

Demonstracije proti Italiji v Mehiki. Komunistična stranka Mehike je organizirala velike demonstracije proti Italiji. Tramvajski promet je stal, po tvornicah je delo za nekaj časa počivalo. Na velikih zborovanjih so komunistični govorniki grmeli proti Italiji. Musoliniju in fašizmu.

Tudi na daljnem vzhodu dlji po smodniku. V zvezi z znanim obmejnimi sporom med Mandjurijo in Mongolijo je izjavil predstavnik Mandjurije, da bo morala Mandjurija seči po orožju, ako ne bo Mongolija izpolnila njenih zahtev. Za vsem tem se reži japonski obraz...

16 učencev pod ruševinami šolskega postlopa. V Souil lacu v Franciji se je zrušila šolska stavba, ki je pokopala pod seboj 16 učencev vaše obrtne šole.

Po zraku iz Varšave v Avstralijo. — Včeraj dopoldne se je dvignilo v zrak »Modro letalo«, ki hoče preleteti zračno progo iz Varšave do Avstralije. Letalo hoče pristati v Melbourneu.

Grozna neurja preko morja. Ob angleški in irski obali besni morsko valovje že tri dni. Na Severnem morju je vsak promet malodane onemogočen. V hamburško luko se je moralo zateči preko 50 parobrodov. V švedskih vodah je doživel brodolom angleški parnik »Pendennis«. Na voznji proti Arhangelsku sta propadla dva sovjetska ledenolomilca, 15 mornarjev je utonilo.

Najboljši odvetnik.

A.: Zakaj se držiš tako kisló?
B.: Prihajam s sodišča, kjer sem tožil lastnika nokega psa, ki me je ugriznil.

A.: Nu, in? Si pravdo dobil?
B.: Ne. Lastnika psa je zagovarjal odvetnik, ki je sodnike prepričal, da sem prav za prav jaz ugriznil psa in e pes mene.

Spominajte se CMD

